

Văn mẫu lớp 10:

Phân tích ý nghĩa của hình ảnh ngọc trai giếng nước trong truyện thuyết "An Dương Vương và Mị Châu - Trọng Thủy"

BÀI LÀM

Truyện An Dương Vương và Mị Châu, Trọng Thủy kết thúc với sự thất bại của Âu Lạc,

An Dương Vương đi vào lòng biển, Mị Châu, Trọng Thủy phải chết. Tuy kết thúc có

phần đau đớn song câu chuyện không vì thế mà quá bi thương bởi trong sâu thẳm vẫn

sáng lên niềm tin, chất nhân văn sâu sắc qua hình ảnh “ngọc trai - giếng nước”.

Chúng ta có thể thấy rằng “ngọc trai - giếng nước” vừa là hình ảnh có giá trị thẩm mỹ cao,

vừa là một tình tiết đắt xắt về phương diện tổ chức cốt truyện. Nó là sự kết thúc duy nhất

hợp lí cho số phận của đôi trai gái Mị Châu, Trọng Thủy, cùng với sự thể hiện tư tưởng,

tình cảm, cách đánh giá của nhân dân đối với bi kịch tình yêu này nói chung, nhân vật Mị

Châu nói riêng.

Nàng Mị Châu bởi nhẹ dạ, cả tin làm nên nỗi “cơ đồ đắm biển sâu”. Nàng đã phải nhận

lấy cái chết cho danh nghĩa một kẻ bất hiếu, phản nghịch.. Nhưng sâu xa, tác giả dân gian

đã thấu hiểu nỗi lòng một người con gái ngây thơ, trong trắng vì tình yêu đã vô tình gây nên tội mà đã cho nàng được hoá thành những viên ngọc trai. Những viên ngọc trai lấp

lánh như đáp lại lời cầu nguyện của nàng trước khi vua cha chém đầu. Nàng không phải là người có lòng phản nghịch muốn hại cha, nàng là người có lòng trung hiếu nhưng vô tình bị người ta lừa dối. Những viên ngọc ấy ẩn sâu trong lớp vỏ trai dưới làn nước đầy bụi bẩn vẫn thanh lọc để sáng lên như chính tâm hồn ngây thơ trong trắng của Mị Châu. Ánh sáng ngọc trai ám ảnh tâm trí người đọc, tìm sự chia sẻ, đồng cảm.

Tác giả dân gian đã có tấm lòng vô cùng độ lượng khi thấu hiểu và cảm thông với nàng Mị Châu. Để nàng được toại nguyện biến thành ngọc trai. Sự hoá thân ấy mang theo một ước mơ của nhân dân về những Mị Châu sáng suốt sau này, “vừa say đắm yêu thương vừa luôn luôn cảnh giác”.

Nói về Trọng Thủy. Hắn là một kẻ chiến thắng trên phương diện chính trị nhưng lại là kẻ thất bại thảm hại về phương diện tình cảm. Hắn đã mất đi người vợ yêu quý, mất đi sự thanh thản trong tâm hồn và càng ám ảnh hơn chính hắn gây nên cái chết Mị Châu trong trắng, ngây thơ hết lòng yêu thương hắn. Giếng nước ở Loa thành là tấm gương hội tụ và

phản chiếu tất cả tội ác mà Trọng Thủy gây nên. Chính ở nơi này hắn nhìn thấy bản chất xấu xa của mình và thực lòng hối cải. Trọng Thủy nhảy xuống giếng tự vẫn, dòng máu hoà dòng nước nơi giếng ngọc là sự chứng nhận cho sự hối cải tội lỗi của hắn.

Từ tương truyền, nếu dùng nước giếng ở Cổ Loa mà rửa ngọc thì ngọc thêm sáng hơn, có người cho rằng, hình ảnh “ngọc trai - giếng nước” là hình ảnh ngợi ca mối tình thủy chung của Mị Châu - Trọng Thủy. Nhưng thiết nghĩ, với tinh thần yêu nước, cha ông ta sẽ không bao giờ sáng tạo nghệ thuật để ngợi ca những ai đưa họ đến bi kịch mất nước. Chỉ có thể lí giải rằng, hình ảnh ngọc sáng hơn bởi ở thế giới bên kia Mị Châu đã tha thứ, hoá giải tội lỗi cho Trọng Thủy. Màu ngọc ấy cũng sáng như tấm lòng yêu thương, vị tha của công chúa Mị Châu. Hư cấu chi tiết này, người xưa còn muốn giảm nhẹ bớt tội lỗi của nàng trong việc mất cảnh giác làm nước mất, nhà tan.

Để Mị Châu biến thành ngọc trai, Trọng Thủy tự vẫn nơi giếng nước và để hình ảnh “ngọc trai - giếng nước” sáng là tạo nghệ thuật đẹp tới mức hoàn mỹ. Đó chính là tấm

lòng nhân đạo bao dung, nhân hậu của nhân dân. Nó thể hiện truyền thống nhân văn sâu sắc.

Chúng ta không thể không nhắc tới Trọng Thủy. Một nhân vật với vị trí và bản chất khá phức tạp trong cốt truyện.

Trọng Thủy là con Nam Việt vương Triệu Đà - luôn có âm mưu thôn tính Âu Lạc. Trọng Thủy sang Âu Lạc với mục đích giảng hoà để đánh cắp nỏ thần. Trước lúc cầu hôn Mị Châu, Trọng Thủy chưa hề có cảm tình mà chỉ là toan tính. Đến khi trở thành vợ chồng với Mị Châu, tình yêu của Trọng Thủy mới nảy nở. Nhưng ý thức làm con, làm tôi trung thành trong hấn vẫn lớn hơn. Hấn dối lừa người vợ cả tin, ngậy thơ của mình để đánh cắp nỏ thần, thôn tính nước Âu Lạc, dồn An Dương Vương và Mị Châu đến bước đường cùng. Hấn đúng là tên gián điệp nguy hiểm trong cái nhìn của cha ông chúng ta. Hấn xứng đáng phải chịu nỗi ân hận và xé tâm can khi dẫn đến cái chết của người vợ yêu quý. Không có nỗi khổ nào bằng sự day dứt lương tâm. Bản án đích đáng của Trọng Thủy là cái chết trong nỗi ám ảnh. Nhân dân đã bày tỏ thái độ căm phẫn không tha thứ và không

đội trời chung với kẻ cướp nước. Kẻ cướp nước sẽ bị toà án lương tâm và lịch sử phán xét, sớm muộn chúng sẽ thất bại thảm hại trong cuộc chiến tranh chính nghĩa bảo vệ độc lập dân tộc, chủ quyền quốc gia. Đây là niềm tin mạnh mẽ của nhân dân trước những thử thách của lịch sử.

Song không vì lòng căm phẫn mà khiến dân gian đánh mất đi truyền thống nhân văn sâu sắc của dân tộc. Hình ảnh “ngọc trai - giếng nước” chính là sự khoan hồng, ân xá cho kẻ đã biết ân hận, khát khao được hoá giải tội lỗi như Trọng Thủy.

Mỗi nhân vật trong truyền thuyết này được nhìn nhận, đánh giá, định đoạt số phận một cách khác nhau. Ở đối tượng này có hơi dễ dãi, (như đối với An Dương Vương) ở đối tượng kia có phần hơi nghiêm khắc (như đối với Mị Châu). Song nhìn chung những nhân vật lịch sử, sự kiện lịch sử ấy đã được cảm nhận ghi lại bằng tất cả lòng nhiệt thành, tự tôn dân tộc. Và nhất là, cái sâu sắc nhất đọng lại sau mỗi số phận nhân vật là tình người, chất nhân văn truyền thống.

Truyện An Dương Vương và Mị Châu - Trọng Thủy là một truyện thuyết đẹp, để lại nhiều ấn tượng sâu sắc trong lòng người đọc. Câu chuyện là một cách giải thích nguyên nhân việc mất nước Âu Lạc. Qua đó nêu lên bài học lịch sử về tinh thần cảnh giác với kẻ thù và cách xử lí đúng đắn mỗi quan hệ giữa riêng với chung, giữa nhà với nước, giữa cá nhân với cộng đồng. Thể hiện chất trí tuệ sắc sảo, bản chất nhân đạo sâu sắc của dân tộc Việt Nam ta.